

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

X ante A

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Minerva Apollinem eum, cujus in tota Athenas antiqui hi-
storici esse voluerunt. Secundus in Nilo natus Opat, ut Aegy-
ptii appellant, quoniam eodem esse Aegypti volunt. Tertius e
tertio Iove & Iunone, qui Lemni fabrica traditur profuisse.
Quartus Menalio natus, qui tenuit insulas prope Siciliam,
quae Vulcaniae nominabantur. & Ponitur non raro pro ipso
igni, quemadmodum Ceres pro ipsis frugibus. Hinc est illud
apud Plautum in Amphit. Vulcanus in cornu portas: hoc est,
ignem gestas in latera cornae. Virg. lib. 3. Aen. fuit immi-
sit Vulcanus habenas, &c.

Vulcanalis, orum, plural. numeri, neutri generis. Festa Vulca-
no dedicata, & vulcanalis. Colum. lib. 11. cap. 4. Ceterum Augusto
circa Vulcanalia, tertia facta est.

Vulcaniae, insulae septem Siciliae adjacentes, quae & Aeolicae
dicuntur, quod illarum temporibus Aeolus in eis putetur re-
gnasse, & vulcaniae autem idcirco dicuntur, quod
terram omnium natura sulphurea sit, ignem per intervalla,
tanquam & fornacibus quibusdam evomens. Vide Plin. lib.
3. cap. 8. & 9, & Strab. lib. 6. Cicer. tamen lib. 3. de Nat. deor.
in Vulcano rege, Menalio filio nomen accepisse tradit, qui in
insulis post Aeolum creditur imperasse. Nomina earum
sunt Lipara, Strongyle, Didyme, Encusa, Phenicusa, & Eo-
nymos.

Vulsini, sive Volsini Plinio, Volsiniam Ptolemaeo. [Volsini-
um Germ. Ein Ort in Toscaner Landtschaft so vom strat gar sel
verhuenen seyn.] Hetruriae oppidum mediterraneum, olim lo-
cupletissimum, sed postea fulmine totum concrematum, ut
refert Plin. lib. 2. cap. 52. Hodie Vulsiniam vocant. Huius oppido
adjaacet lacus, qui ab eo Vulsiniensis dicitur: cujus meminit
Columel. lib. 8. cap. 16.

Vulturnum, oppidum Campanorum est, a Vul-
turno fluvio, qui ipsum praeterfluit, dictum. Est autem Vulturnus
fluvius ille qui per Capuam fluit & circa Cumas in mare
illabitur. Pomponius Mela lib. 2. Vulturnus annis, Vulturni
oppidum. & Est & Vulturnum Hetruscorum oppidum, teste
Livio lib. 4. ab Urbe.

Vulturnus, Ventus qui ab Oriente hyberno spirat, ut ait Plin-
ius lib. 2. cap. 47. Dicitur a Vulturis volat (ut quidam
ajunt) quoniam aliter refonat. [Gall. Ost. Ital. Ostem. Germ.
Eiser aus den Ostwinden] & dicitur sicut von den Winden in
Fland. 3. Polon. Wiatry wshoda. Vngar. Napjarmu-
dasi. Ang. The north east wind.] & Hoc nomine etiam dicitur
est fluvius, ut in dictione praecedente diximus: cujus etiam
meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Vaxama, Oppidum Hispaniae citerioris in tractu Arevacorum:
ut scribit Plin. lib. 3. cap. 3. Ptolemaeo Vaxama, & dicitur, appel-
latur lib. 2. cap. 6.

Vexilla, Insulae Britanniae urbs, in tractu Demoniurum: ut
scribit Ptol. lib. 2. cap. 3.

Vzita, Verba Africae proprie dicta, sub Adramento sita,
juxta quam Caesar vicis Scipionem. Vide Strabonem lib. 13, &
Ptolemaeum lib. 4. cap. 3.

Xanthē, hujus Xanthes, & Nympha ma-
rina, Oceani & Tethyos filia, a rufo, sive flavo
colore dicta. Hesiodus in Theogonia: Περὶ
τῆς ἁλῆος, ἡ ἁλὶς ἐστὶν ἄσπετος, & Xanthē itē ap-
pellata fuit Aetiae regio, quae postea dicta fuit
Troas: ut auctor est Steph. in dictione TROAS.

Xanthi, Thraciae populi, apud Stephanum, & Strabo-
nem libro 13.

Xanthides, Vnus ex iis ducibus, qui reliquias ex-
ercitus Cyri minoris, una cum Xenophonte domum reducere
susceperant. Hic postea, quod minus viginti ex publica
pecunia suppressisset, damnatus est reperendarum. Auctor Xe-
nophon anabasis lib. 3.

Xanthicus, Aprilis mensis Hebraeorum lingua ap-
pellatus est.

Xanthi, Liciae populi, quorum urbem Xanthum
nunc, quum Harpagus Cyri praefectus obsideret, illi u-
xores, liberosque, ceteraque, quae charissima habebant, in
arce coegerunt, igneque subiecto cremaverunt: deinde
adversus hostes eruptione facta, strenue pugnantes, ad u-
num omnes interiit. Auctor Herodorus libro 1. & Xanthi
praeterea populi fuerunt Scythiae, ex genere Daatum, ultra
Mercurium incolentes, quos idem & Paris dicitur. Auctor Stra-
bo lib. 11.

Xanthius, Boeotus quidam fuit, singulari corporis
robore, qui exortis inter Athenienses & Boeotos de Celas-
sum agro controversa, Thymocem Atheniensium regem

ad singulare praelium evocavit: cujus vicem excipiens Me-
lanthus quidam Messenius, a Dionysio (ut volunt) adjutus,
illum superavit. Ferunt enim Melantho vitum fuisse, quod
Xanthium quidam a tergo sequeretur, nigra pelle caprina in-
dutus. Quo nomine quum illum accusaret, quod altero co-
mitatus in praelium descendisset, admiratus Xanthius, quid-
nam accidisset, quisveis esset, qui a tergo sequeretur, quum
respicere conaretur, corpus hosti aversum, nudumque praebuit:
quae occasione usus Melanthus, incautum gladio trajecit. Au-
tor Suidas.

Xanthippe, [Xanthippe. German. Das häßliche Weib So-
crates.] Nomen uxoris Socratis philosophi, supra modum
morosae, & jurgiosae: cujus tamen morositatem Socrates
mira patientia toleravit: rogatusque ab Alcibiade, cur mu-
lierem tam molestanti domo non exiret? Quoniam, inquit,
dum domi talem perpetuo, insulesco & exerceo ut cetero-
rum quoque foris petulantiam, injuriamque facilius feram.
Haec Gellius libro 7. capite 17. Vide plura in dictione S O-
CRATES.

Xanthippus, Lacedaemonius quidam fuit rei
militaris peritissimus: qui a Carthaginensibus excitus, exer-
citusque praepositus, Attalum Regulum Consulem in Africa
bellum gerentem, insidiis circumventum vivam cepit.

Xantho, Vna ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia.
Virgilius libro 3. Georgic. Drymoque, Xanthoque, Ligea-
que, Philodocque. Hesiodus in Theogonia Xanthem ap-
pellat.

Xanthus, Fluvius Troadis, idem cum Scamandro: ita
dicitur, teste Aristotele, de Historia animalium libro tertio,
quod ovium vellera rufo inficiat colore: & dicitur enim Graeci
dicunt, quod nos rufum aut flavum. Virgilius libro primo
Aeneidos: Ardentesque averte equos in castra, priusquam
Pabula gustassent Trojae, Xanthumque bibissent. Idem libro
quarto Aeneidos: Quale ubi hybernam Lyciam Xanthique
fluente deserit, ac Delum maternam inivit Apollo. & Xan-
thus, antiquus rerum Lydarum scriptor: Lydus, an Sardi-
nus fuerit, Strabo se dicit incertum habere: Suidas Lydum
cum dicit a Sardibus civitate fuisse, scripsisseque historiam Lydo-
rum libris quatuor. & Xanthus alter Poeta Melicus comite-
moratur ab Aeliano. & Est item Xanthus Lyciae fluvius duobus
fontibus a Cadmo monte nascens, & non procul a no-
minis sui urbe in Lycium mare se exonerans. Hoc praeterea
nominis sui unus ex equis Hectoris, cujus meminit Homerus
lib. 23. Iliad.

Xanthus, locus Macedoniae, a Xantho quodam: incolae
Xanthi, Stephan.

Xenarchus, Comicus Poeta, cujus abulas com-
memorat Athenaeus libro 2. Dipnosophiliarum. & Xenarchus
alter a Seleucia Cilicis, Peripateticus, docuit Alexandriae
primum, deinde Romae: Axi philosophi, deinde Caesaris Au-
gusti utriusque amicitia, usque in senectutem in honore habitus.
Denique paulo ante mortem visus orbatu dicitur obiit. Strabo
libro 14.

Xenephyris, Vicus Libyae, prope Alexandriae. Gent.
Xenephyris, Steph.

Xenias, Balneae Romae fuerunt, ab hospitalitate (ut videtur)
ita dictae: nam Graecis idem est quod hospitalis. Ha-
rum meminit Cicero pro M. Caelio: Sed ut venenum (inquit)
quam a Licinio traderetur, manifestum comprehendere posset,
constitui locum iussit balneas Xenias, ut eo mitteret ami-
cos, qui delitescerent: deinde repente, quum venisset Li-
cinius, venenum traderet, profugerent, hominumque compre-
henderent.

Xenias, Iovis cognomentum apud Graecos, teste Diodo-
rino, quem Latini, verbo ex verbo expresso, hospitalium vo-
cant. De hoc intelligendum est illud Virgilio 1. Aeneid. Iuppiter,
hospitibus nam te dare iura loquuntur.

Xenocles, Orator clarissimus, patria Adramyete-
nus, qui Mithridatici belli tempore accusatus: quod in re-
gem propentior fuisset, causam non modo suam, sed & totius
Asiae magno cum laude in Senatu egit. Auctor Strabo li-
bro 13.

Xenocrates, penultima correpta. [German. Ein Philosophus
von Chalcedonia, ein junger Platonis weicher etwas gemachen vnd vns
fertig vnters geseit ist.] Nomen philosophi Chalcedonii,
audioris Platonis, qui in Academia Speusippo successit, &
viginquaque annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeo ut
quum illum Plato Aristoteli compararet, alterum sano, al-
terum calcantibus indigere diceret. Hic philosophum severis-
simam fectur extitit, & adversus omnem voluptatum titu-
lationem priorius invidus. Cujus rei abunde magnum illud
praebuit argumentum, quod Phrygen formosissimam ejus
tatis metentem, a discipulis in lectulum suum submissam &